

שקלו ומת? – אמר ליה: יפלו לנדבה.
[מותר] עשירית האיפה שלו – רבי יוחנן אמר: יוליכם לים המלח. רבי לעזר
אמר: יפלו לנדבה.

וקשיא, ויש הטאת קריבה עולה?! – רבי חזקיה, אחי בשם רבי שמעון בן
לקיש: תניי בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות. – האשה הזאת, במה

אור ל'שרים

כשנמצאו מעות בדיוק באמצע בין השופר של קינים
לשופר של גוזלי עולה, הרי שמא נפלו המעות מהשופר
של קינים (שנותנים בו דמי קיני חובה ומביאים מהם
אחד חטאת ואחד עולה) ויש בהן דמי חטאת, וכשייפלו
המעות לשופר של גוזלי עולה (שנותנים בו דמי קיני
נדבה ומביאים מכולם עולות) יקריבו מהם עולות, וכיצד
אפשר להקריב דמי חטאת לעולה?

ומתריצים: רבי חזקיה (אמורא ארץ ישראל בדור
הרביעי) אמר בשם אחי (בקטע מן הגניזה (JTS): 'ר'
אחי'. - רבי אחא, אמורא ארץ ישראל בדור הרביעי. רבי
חזקיה רגיל למסור בשם רבי אחא, ונשמט במסירה
שלפנינו התואר 'רבי') שאמר בשם רבי שמעון בן לקיש
(מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור השני): תניי (תנאי)
בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות – תקנה היא
שהתקינו חכמים הראשונים, ורואים אותה כאילו היא
תנאי שמתנים בכל זמן שנקנים קורבנות, שאם נותרו
קורבנות, ואפילו חטאות, ולא הוצרכו לשם מה שנקנו,
יקריבו אותם לשם קורבנות עולה. וכמו שאתה אומר
שם, שתנאי בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות,
כך אתה אומר אף כאן, שתנאי בית דין הוא על מעות
שנמצאו בדיוק באמצע בין השופר של קינים לשופר של
גוזלי עולה שיקריבו מהן עולות, ולכן ייפלו המעות
לשופר של גוזלי עולה (אבל אם נמצאו מעות בין קינים
לגוזלי עולה קרוב לשופר של גוזלי עולה, אנו אומרים
שוודאי נפלו המעות מהשופר של גוזלי עולה ואין בהן
דמי חטאת, מפני שהולכים אחר הקרוב).

"תניי בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות" נאמר
בירושלמי לעיל דה, בעניין שעירים של חטאת שהותירו שדינם
שהם קרבים עולות. לעיל אמרו כך בתירוץ לקושיא: "וקשיא:
יש חטאת קריבה עולה?!", כמו שהקשו כאן. ובירושלמי להלן
ז, בעניין בהמות אובדות שנמצאו בירושלים או סמוך לה
שדינן שזכרים קרבים עולות אמרו: "כמה דאת אמר תמן: תניי
בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות, כן את אמר אוף
הכא: תניי בית דין הוא על האובדות שיקרבו עולות". גם
בירושלמי כאן הכוונה כמו להלן: "כמה דאת אמר תמן: תניי
בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות, כן את אמר אוף
הכא: תניי בית דין הוא...", אלא שיקצרו כאן בדברים.

בדור השלישי): עד דאנא תמן – עד שאני שם (בזמן
שהייתי בבבל), שמעית קל רב יהודה (מגדולי אמוראי
בבל בדור השני) שאל לשמואל (מגדולי אמוראי בבל
בדור הראשון): – שמעתי את קול רב יהודה שואל את
שמואל: הפריש שקלו ומת – קודם שמסרו לגזבר, מה
עושים בשקל שהפריש? האם נאמר, שמאחר שהפריש
זכה בו ההקדש ויפול ללשכה, או שמא דבר זה אמור
כשהתערבב שקלו ואי אפשר לעמוד עליו, אבל כאן –
לא, שהרי הוא בעין (תלמיד רשב"ש). – אמר ליה: –
אמר לו (שמואל לרב יהודה): יפלו לנדבה – השקל הולך
לשופרות של נדבה, ולא ללשכה.

ומביאים מחלוקת: [מותר] (הושלם על פי "שרידי
הירושלמי" וקטע מן הגניזה (JTS) והמקבילות) [עשירית
האיפה שלו – של כוהן, שהוא חייב להקריב
עשירית האיפה סולת ביום שמתחנך לעבודה בבית
המקדש או כשנתמנה לכוהן גדול ומתחיל בעבודה
(מנחת חינוך), או של כוהן גדול, שהוא חייב להקריב
בכל יום עשירית האיפה סולת (מנחת כוהן משיח,
הנקראת גם מנחת חביתים), ואם נותרו לו מעות לאחר
שקנה אותה מהן, – רבי יוחנן אמר (גדול אמוראי ארץ
ישראל בדור השני): יוליכם לים המלח – כלומר, הוא
צריך לזרוק את המעות שנותרו למקום שאי אפשר
להוציאן משם, כדי שלא יבואו בהן לידי תקלה. רבי
לעזר (בן פדת, אמורא בדור השני) אמר: יפלו לנדבה –
מותר המעות הולך לשופרות של נדבה.

עד כאן המקבילה בירושלמי עירובין ושקלים.
נראה ששני הקטעים האלה הם העברה מהירושלמי לעיל ב,ה.
הקטע "מותר עשירית האיפה שלו..." הועתק לכאן מהירושלמי
שם אגב הקטע שלפניו "אמר רבי יסא..." שהועתק לכאן משם
משום שאמרו לעיל "מחצה למחצה כמי שמת".

☆☆☆

במשנה שנינו: "בין קינים לגוזלי עולה - ... מחצה
למחצה יפלו לגוזלי עולה".
מקשים (על ההלכה שאמרה המשנה): וקשיא: –
(הדבר) קשה: ויש הטאת קריבה עולה?! (בתמיהה) –